

KOLESTEROOL PLASMAS

Lühend	P-Chol
Mõiste	<p>Kolesteroolil on eluliselt oluline roll rakkude talitluses rakumembraani koostisosana ja steroidhormoonide ning muude võtmetähtsusega metaboliitide prekursorina.</p> <p>Kolesterooli biosünteesi põhiorganid on maks, soolestik, neerupealised ja gonaadid. Erinevalt muudest lipiididest ei ole kolesterool universaalselt kataboliseeritav ning ei ole seetõttu ka energiaallikaks.</p> <p>Kolesterooli transpordivad väikese tihedusega lipoproteiinid (LDL 60–75%) ja suure tihedusega lipoproteiinid (HDL 15–35%).</p>
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lipiidide profiili koosseisus kardiovaskulaarse riski hindamine ▪ abiuuring nefrootilise sündroomi, pankreatiidi, hüperurikeemia, maksahaiguste ja hüpo- või hüpertüreoidismi diagnoosimiseks ▪ abiuuring hüpertensiooni, suhkurtõve ning dialüüsihaigete seires
Proovivõtu vahendid	Geeli- ja liitiumhepariiniga katsuti
Materjali säilivus ja transport	Plasma: 15–25 °C 7 päeva; 2–8 °C 7 päeva, –15...–25 °C 3 kuud Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb plasma eraldada.
Teostamise aeg ja koht	Iga päev, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Meetod	Ensümaatiline kolorimeetria
Referentsvahemikud	<5,2 mmol/l
Tõlgendus	<p>Chol↑</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ küllastunud rasvhapete liig dieedis ▪ pärilik hüperkolesteroleemia ▪ ekstra- või intrahepaatiline kolestaas, pankreatiit, totaalne pankreatektoomia ▪ <i>diabetes mellitus</i>, metaboolne atsidoos ▪ hüpotüreos ▪ krooniline neeruhaigus ▪ ülekaal, abdominaalne rasvumine ▪ vähene kehaline aktiivsus ▪ suitsetamine ▪ alkohol ▪ hospitaliseerimine ▪ rasedus <p>Segavad tegurid: paratsetamool ja atsetüültsüsteiin suurtes annustes võivad põhjustada vale-madalaid tulemusi.</p>
Konsultatsioon	Piret Kedars, Vaike Viia, Svetlana Norman
HK hinnakirja kood	66104
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk 2019 2. Langlois et al.: Quantifying atherogenic lipoproteins: consensus-based recommendations Clin Chem Lab Med 2020; 58(4): 496–517 3. M. Zilmer, A. Rehema jt. Inimkeha põhilised biomolekulid (meditsiiniliselt tähtsamad ülesanded). Inimorganismi metabolism (biokemism ja kliinilised aspektid) 2015 4. https://www.lipidhome.co.uk/ 5. Roche cobas CHOL2 reagenti kasutusjuhend 2017-01
Koostaja	Piret Kedars